

СИЛАБУС
освітнього компонента ЗП.Н.02
(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

«УКРАЇНЬСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Назва дисципліни:	«Українська мова (за професійним спрямуванням)»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	015.38 Професійна освіта (Транспорт)
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	Професійна освіта. Транспорт
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1999
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компонента	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра українознавства
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Нікуліна Неля Василівна, канд. філол. наук, доцент
Контактний телефон:	050 638 93 61, 068 641 54 65
E-mail:	nykulina@ukr.net

Короткий зміст освітнього компонента:

Метою вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування системи знань про норми сучасної літературної мови як основи культури усного й писемного ділового мовлення фахівців, набуття практичних навичок використання в мовленні наукової та фахової термінології, вироблення вмінь створювати та відтворювати усні й писемні мовленнєві жанри професійного спілкування.

Предмет: сучасна українська літературна мова, офіційно-діловий і науковий стилі, транспортне термінознавство.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ґрунтовно засвоїти норми сучасної української літературної мови й практично оволодіти ними;
- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;
- влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, укладати анотацію, реферат тощо; складати заявку на конференцію, тези відповідно до обраної теми дослідження;
- укладати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їхню специфіку;
- послуговуватися багатомовними лексикографічними джерелами, термінологічними словниками та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури та фахового утвердження;
- диференціювати нормативні та ненормативні зразки слово- та терміновживання у професійному мовленні за вимогами семантичної точності, стилістичної доречності та граматично правильної сполучуваності;

- працювати з явищами полісемії та синонімії, омонімії та паронімії, використовувати правила загального мовленнєвого та професійно-мовленнєвого етикету у ситуаціях фахової взаємодії.

Передумови для вивчення освітнього компонента.

Пререквізити: шкільний курс української мови, української літератури, зарубіжної літератури.

Кореквізити: університетський навчальний курс «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Риторика».

Компетентності, яких набуває здобувач:

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність працювати в команді.

ЗК 09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Очікувані результати навчання:

1. Компетенції лінгвістичного рівня:

- *мовна* – оволодіння засобами мови, тобто одиницями і категоріями всіх її рівнів, стилістичними засобами, законами їх використання тощо;

- *термінологічна* – оволодіння термінами відповідно до теми висловлювання, вживання термінів відповідно до їх дефініції, розрізнення термінів і професіоналізмів;

- *мовленнєва* – оволодіння понятійною і операційною основою мовленнєвої діяльності, а отже, сукупністю дій, що становлять систему мовленнєвих умінь сприймати, відтворювати і створювати усні й письмові монологічні та діалогічні висловлювання різних стилів, типів і жанрів.

2. Компетенції соціокультурного рівня:

- *етнокультурологічна* – оволодіння національно маркованими мовними одиницями, українським мовленнєвим етикетом;

- *соціолінгвістична* – оволодіння навичками розуміти та продукувати мовлення в конкретному соціолінгвістичному контексті спілкування;

3. Компетенції прагматичного рівня:

- *дослідницька* – оволодіння навичками самостійної роботи з навчально-науковими текстами, різними джерелами наукової інформації, зокрема електронними; здатність переробляти тексти;

- *самоорганізаційна* – оволодіння вміннями самостійного перетворення й доповнення своїх знань, аналізу результатів власного мовлення та навчальної діяльності;

- *інтерактивна* – оволодіння навичками взаємодії у спільній діяльності;

- *творча* – оволодіння навичками творчого розв'язання будь-якого навчального завдання; бажання і вміння діяти не за зразком, а оригінально.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1				

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
	ПЗ Державна мова України: система норм і стилів.	2		[1.1,1.2,1.5, 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Історія і сучасність українського правопису.</i>	2		[2.5]
2	ПЗ Основні вимоги до укладання ділових паперів.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Вимоги до змісту та розташовування реквізитів документів за ДСТУ 4163:2020.</i>	4		[1.1-1.9]
3	ПЗ Документи щодо особового складу і довідково-інформаційні документи.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Документи: оголошення і запрошення.</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
4	ПЗ Обліково-фінансові та господарсько-договірні документи.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Акт як обліково-фінансовий документ.</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
5	ПЗ Організаційно-розпорядчі документи.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Підготовка до поточного контролю №1.</i>	4		
6	ПЗ Лексичні та синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю фахової документації.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Книжні та іншомовні слова в текстах фахових документів.</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
7	ПЗ Граматичні особливості частин мови у ділових паперах.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Зв'язок числівника з іменником.</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
8	ПЗ Усна фахова комунікація: різновиди й особливості, атрибути.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Паралінгвістичні засоби у спілкуванні із закордонними колегами.</i>	4		[1.1-2.6]
9	ПЗ Галузева пресконференція.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Технологія підготовки і проведення пресконференцій</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
10	ПЗ Організація професійного спілкування.	2		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
	СРС <i>Енергетика мовлення.</i>	4		[1.1,1.2,1.5.– 1.7,1.10,1.19., 1.20]
11				

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
	ПЗ Науковий стиль і дослідницька діяльність студента.	2		[1.18, 2.4]
	СРС Реферат: техніка написання і лексичні засоби.	4		[1.18, 2.4]
12	ПЗ Основні форми і види науково-дослідницької діяльності студента.	2		[1.18, 2.4]
	СРС Мовні засоби для реалізації наукової діяльності студента.	4		[1.18, 2.4]
13	ПЗ Система основних понять термінознавства.	2		[1.8-1.15]
	СРС Характеристика основних термінологічних словників транспортної галузі.	4		[1.8-1.15]
14	ПЗ Основні способи термінотворення.	2		[1.8-1.15]
	СРС Використання чужомовних запозичень для найменування понять автомобільного транспорту.	4		[1.8-1.15]
15	ПЗ Лексико-семантичні процеси в українській транспортній термінології.	2		[1.8-1.15]
	СРС Різновиди технічного перекладу.	4		[1.8-1.15]
16	ПЗ Підсумкове заняття-узагальнення з навчальної дисципліни: усний і письмовий контролі.	2		[1.1-2.6]
				[1.1-2.6]
Усього за семестр		90		
УСЬОГО за дисципліною		90		

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (за наявності): тезові матеріали для науково-практичної конференції фахової тематики

Методи навчання словесні (пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, робота за книгою тощо), наочні (метод ілюстрації та демонстрації), практичні (практичні завдання, ділові та рольові ігри, тренінги, семінари, «круглий стіл», метод мозкової атаки, кейс-метод тощо).

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з подальшим перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

Оцінка **«відмінно»** ставиться, якщо студент:

1) опанував увесь навчальний програмний матеріал і дав вичерпну, аргументовану й глибоку відповідь на поставлені теоретичні питання;

- 2) здатний робити самостійні логічні висновки, вміє висловити й мотивувати власне бачення запропонованого для розгляду питання;
- 3) виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, ілюструє свою відповідь переконливими й самостійно дібраними прикладами;
- 4) викладає матеріал послідовно і правильно відповідно до норм літературної української мови;
- 5) на практичних заняттях виконав усі завдання й виявив глибокі знання з навчальної дисципліни, відповідаючи на запитання викладача;
- 6) не має пропусків і одержав високі бали за контрольні роботи та відповіді на практичних заняттях.

Оцінка *«добре»* ставиться, якщо студент:

- 1) опанував навчальний програмний матеріал і дав достатньо аргументовану відповідь на поставлені теоретичні питання, однак припускається незначних помилок і окремих неточностей у формулюваннях;
- 2) здатний робити самостійні логічні висновки, вміє висловити й мотивувати власне бачення запропонованого для розгляду питання, але може помилятися у неprincipiових моментах під час викладу;
- 3) виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, ілюструє свою відповідь переконливими прикладами;
- 4) на практичних заняттях виконав усі завдання й виявив глибокі знання з навчальної дисципліни, відповідаючи на запитання викладача;
- 5) має кілька пропусків і одержав достатньо високі бали за контрольні роботи та відповіді на практичних заняттях.

Оцінка *«добре»* ставиться, якщо студент:

- 1) засвоїв навчальний програмний матеріал, але під час викладу робить помилки, має труднощі з аргументацією певних теоретичних положень та фактів, виклад є не дуже глибоким, подекуди неточним;
- 2) здатний робити логічні висновки, але може порушувати послідовність викладу матеріалу;
- 3) виявляє добре розуміння матеріалу, застосовує знання на практиці, однак добирає для ілюстрації окремих теоретичних положень недостатньо вдалі приклади;
- 4) на практичних заняттях виконав усі завдання з навчальної дисципліни, усні відповіді оцінено позитивно;
- 5) має кілька пропусків, однак відпрацював їх вчасно й одержав позитивні бали за контрольні роботи.

Оцінка *«задовільно»* ставиться, якщо студент:

- 1) виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, однак викладає матеріал не досить повно і припускається помилок у формулюванні правил;
- 2) опанував лише основний матеріал у межах зошита-конспекту й підручника, та не виявив знань рекомендованої літератури;
- 3) не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів, припускається помилок у мовленнєвому оформленні;
- 4) на практичних заняттях виконав не всі завдання з навчальної дисципліни, усні відповіді оцінено задовільно;
- 5) має 20-30 % пропусків, однак відпрацював їх на задовільну оцінку.

Оцінка *«задовільно»* ставиться, якщо студент:

- 1) виявляє слабкі знання і розуміння основних положень певної теми, викладає

матеріал невпевнено, поверхово, не системно;

- 2) опанував лише частину основного матеріалу у межах зошита-конспекту й підручника, та не виявив знань рекомендованої літератури;
- 3) не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів, припускається мовленнєвих помилок;
- 4) на практичних заняттях виконав не всі завдання з навчальної дисципліни, усні відповіді ускладнені й оцінено на задовільно;
- 5) має 30-40 % пропусків, однак відпрацював їх на задовільну оцінку.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо студент:

- 1) володіє основними положеннями навчальної дисципліни на рівні відтворення поодиноких формулювань, самостійно не викладає матеріал;
- 2) не опанував теорію у межах зошита-конспекту й підручника і не виявив знань на практичних заняттях;
- 3) на практичних заняттях не виконував завдання з навчальної дисципліни, усні відповіді оцінено на незадовільно;
- 4) має понад 50% пропусків і не відпрацював їх на консультаціях.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої

освіти в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх аудиторних занять.

2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях;
- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;
- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 36 балів, що відповідає за національною шкалою «3»);

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 36 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E - оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значущості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих учених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідницьких (навчально-дослідницьких) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100

балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, що передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

- 1.1. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арії, 2009. 400 с.

- 1.2. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова (підручник для ВНЗ). 9-те виправлене й доповнене видання. Харків: ВД «Весна», 2011. 400 с.
  - 1.3. Книщенко Н. П. Тлумачний словник вузькогалузевих термінів дорожнього будівництва: довідково-навчальне видання. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2013. 300 с.
  - 1.4. Книщенко Н. П., Безцінна Ж.П. Українсько-російсько-англійський словник дорожньо-будівельної. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2014. 152 с.
  - 1.5. Максимець О. М. Конспект лекцій з української мови (за професійним спрямуванням). Мелітополь: Фізична особа-підприємець (ФОП) Однорог Т. В., 2019. 216 с.
  - 1.6. Максимець О. М., Адамович А. Є. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням). Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 118 с.
  - 1.7. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спрямування: Навч. посібник. К.: Каравела, 2008.
  - 1.8. Нікуліна Н.В. Англійсько-українсько-російський словник абревіатур автомобілебудування. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2006. 40 с.
  - 1.9. Нікуліна Н.В. Короткий російсько-українсько-англійський транспортний словник (основні поняття перевезень на транспорті). Харків: ХНАДУ, 2008. 36 с.
  - 1.10. Нікуліна Н.В., Книщенко Н. П. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Харків: ХНАДУ, 2014. 104 с.
  - 1.11. Нікуліна Н.В. Російсько-український перекладний словник наукових і технічних термінів галузі автомобілебудування та ремонту транспортних засобів. Харків: ХНАДУ, 2004. 164 с.
  - 1.12. Нікуліна Н.В. Російсько-український словник автотранспортної термінології і номенклатури. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2014. 528 с.
  - 1.13. Нікуліна Н.В. Словник скорочень основних термінів автомобілебудування та ремонту транспортних засобів. Харків: ХНАДУ, 2004. 35 с.
  - 1.14. Нікуліна Н.В. Словник транспортних чужомовних запозичень. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2010. 420 с.
  - 1.15. Нікуліна Н.В. Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи автомобілебудування. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2006. 144 с.
  - 1.16. Нікуліна Н.В., Шулякова Л.В., Борзенко О.П. Російсько-українсько-англійський словник термінології і номенклатури автомобільного транспорту. Харків: ХНАДУ, 2016. Том 1. – 450 с.
  - 1.17. Нікуліна Н.В., Шулякова Л.В., Борзенко О.П. Російсько-українсько-англійський словник термінології і номенклатури автомобільного транспорту. Харків: ХНАДУ, 2018. Том 2. 520 с.
  - 1.18. Основи культури наукового мовлення: навч.-метод. посібник [уклад.: І.М. Плотницька та ін.]; за загальною редакцією І.М. Плотницької]. Київ : НАДУ, 2011. 76 с.
  - 1.19. Тетарчук І.В. Ділова українська мова: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2019. 156 с.
  - 1.20. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум [уклад.: Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик]. 10-е видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с.
- (**пояснення:** бажано зазначити власні напрацювання викладача за дисципліною)

2. Допоміжна література

- 2.1. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення : Навч. Посібник. Харків : Основа, 2013. 106 с.
- 2.2. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Алерта, 2018. 216 с.
- 2.3. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
- 2.4. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. пос.. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 213 с.
- 2.5. Український правопис (новий). Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. – 284 с.
(інші друковані матеріали)

3. Інформаційні ресурси

- 3.1. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу: khadi.kharkov.ua.
- 3.2. Уроки державної мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.kreschatic.kiev.ua>
- 3.3. Нова Мова. Проект розвитку української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novamova.com.ua>
- 3.4. Лінгвістичний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info/>
- 3.5. Російсько-український словник сталих словосполучень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/peredmova>
- 3.6. Словник термінів міжкультурної комунікації Ф.С. Бацевича. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://terminy-mizhkultkomunikacii.wikidot.com/peredmova>
- 3.7. Як ми говоримо. Поради від Бориса Антоненка-Давидовича. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yak-myhovorymo.wikidot.com/>
- 3.8. Чи правильно ми говоримо? Посібник Євгенія Чак. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chak-chy-pravylno-myhovorymo.wikidot.com/vid-avtora>
- 3.9. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання М. Волощак. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nepravylnopravylno.wikidot.com/>
- 3.10. Культура мови на щодень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kultura-movy.wikidot.com/about>
- 3.11. Культура слова: мовностилістичні поради від Олександра Пономарева. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ponomariv-kulturaslova.wikidot.com/>
- 3.12. Український лінгвістичний портал. Словники України on-line: словозміна, синонімія, фразеологія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

Розробник

силабусу навчальної дисципліни

Неля НІКУЛІНА

Гарант освітньо-професійної програми **Олександр ПОЛЯНСЬКИЙ**

Завідувач кафедри

Неля НІКУЛІНА